

هفته احیای امر به معروف و نهی از منکر

«امر» به معنای فرمان دادن و «نهی» به معنای بازداشتن و منع از انجام کاری است. «معروف»، هر آن چیزی است ...

«امر» به معنای فرمان دادن و «نهی» به معنای بازداشتن و منع از انجام کاری است. «معروف»، هر آن چیزی است که عقل و دین، آن را به نیکی و خوبی می شناسند و معرفی می کنند و «منکر»، هر آن چیزی است که عقل و شرع، آن را ناپسند می دارند. پس امر به معروف، یعنی فرمان دادن به انجام کارهای نیک و نهی از منکر، به معنای بازداشتن از بدی و ناپسندی است. یکتاپرستی، نیکی به پدر و مادر، انفاق به خویشاوندان، کمک به مساکین و درماندگان، برپایی نماز، پایبندی به عهد، مبارزه با ظلم و ستم، امر به معروف و نهی از منکر، پرداخت وجوهات شرعی و... نمونه هایی از معروف ها، و شرک به خداوند، زنا و فحشا، ربا، سرقت، دست درازی به اموال یتیمان، تکبر، اسراف و بدخویی، نمونه هایی از منکرهای ذکر شده در قرآن کریم می باشند. دستور قرآن کریم بر ضرورت و وجوب امر به معروف و نهی از منکر کاملاً آشکار است. در آیه ای می خوانیم: «و باید از میان شما گروهی باشند دعوتگر به خیر که به نیکی (معروف) فرمان دهند و از ناشایستی (منکر) باز دارند و اینان رستگارانند». دراهمیت امر به معروف و نهی از منکر همین بس که در قرآن کریم، نام آمرین به معروف، در کنار نام پیامبران آمده است و کیفر قاتلان آنان، مثل کیفر قتل انبیاست. برای امر به معروف و نهی از منکر، سه مرحله را متذکر شده اند: نخست این که انسان، از بروز گناه، اندوهگین باشد و قلباً راضی از کار منکر نبوده و از آن متنفر باشد. در این مرحله هیچ کس معاف نیست و حتی افراد ناتوان نیز باید از گناه متنفر باشند؛ زیرا اگر کسی راضی به عمل قومی باشد، در عمل آنان شریک است. در مرحله دوم، آمر به معروف، با زبان به خلافکار هشدار می دهد و به خوبی ها سفارش می کند، و مرحله سوم آن است که اگر بیان، اثر نکند، با قدرت در برابر منکرات بایستد. این اعمال قدرت و خشونت باید بسیار سنجیده و حساب شده باشد تا موجب بروز هرج و مرج در جامعه و ایجاد منکرهای بزرگ تر نگردد. آثار فردی و اجتماعی امر به معروف و نهی از منکر، آن قدر فراوان است که در قرآن و روایات، حساب این دو فریضه پربرکت از دیگر فریضه ها جدا شده است. بهره مندی از الطاف خداوند، نجات از قهر و غضب الهی، وفور نعمت های اقتصادی، کسب حلال، عزّت و سرافرازی مؤمنین، سرکوبی و کنترل اشرار و برقراری نظم و انضباط اجتماعی، نمونه هایی از آثار و برکت های آن است. در بُعد فردی، کسی که آمر به معروف باشد، خود، اهل معروف خواهد شد و خواه ناخواه، به رستگاری خواهد رسید و در بُعد اجتماعی، امر به معروف و نهی از منکر، ضامن بقای کلیه برکت های معنوی، اخلاقی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جامعه مسلمین است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله درباره آداب امر به معروف و نهی از منکر فرمود: آمر به معروف، نیازمند آن است که به حلال و حرام آگاه و از آن چه دیگران را امر و نهی می کند، خود، فارغ شده باشد. برای خلق، ناصح مهربان و با آنان رفیق باشد. با لطف و بیان خود، آنان را دعوت کند، اخلاق آنان را بشناسد تا با هر یک مناسب شأنش رفتار کند، به مکر نفس و نیرنگ های شیطان بینا و بر آن چه بدو رسد، شکیباً باشد و آنان را به سبب آن چه بدو رسیده، مکافات و از آنان شکایت نکند، خشونت نرزد و برای نفس خود خشمگین نشود. نیت خود را برای خدا خالص گرداند و از او یاری بخواهد و در پی رضایت او باشد. پس اگر با او مخالفت و در حقش جفا کنند، صبر پیشه کند و اگر با او موافقت کنند و سخنش را بپذیرند، سپاس گزاری کند و کار خود را به خدایش واگذرد و به عیب خویش بنگرد.